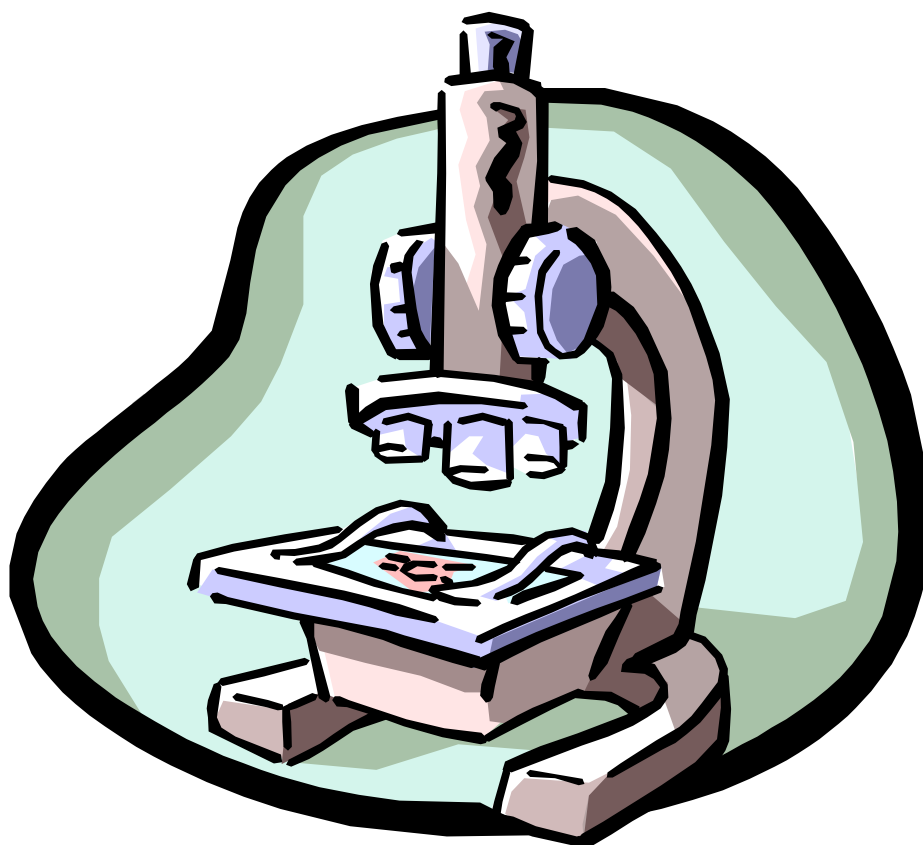

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI.**

Namangan muhandislik-pedagogika instituti.

**«Tibbiy bilim asoslari», «OITS va OIV profilaktikasi»
fanidan talaba mustaqil ishini tashkil etish, nazorat qilish va
baholash bo'yicha
metodik ko'rsatma**

Namangan - 2005.

Ushbu metodik tavsiyalar Oliy va o`rta maxsus ta'lim vazirligining 2005 yil 25 fevraldagi 34-sonli buyrug`i bilan tasdiqlangan «Talabani mustaqil ishini tashkil etish, nazorat qilish va baholash tartibi tug`risidagi namunaviy nizom» asosida NamPI barcha fakultetlarining hamma yo`nalishida ta'lim olayotgan talabalar uchun «Tibbiy bilim asoslari, OITS va OIV profilaktikasi» fanlaridan tuzilgan. Mazkur uslubiy tavsiya talabalarning shu kurs bo`yicha mustaqil ta'lim ishini mazmuni, uni bajarish, topshirish va baholanish shartlari ko`rsatilgan.

Tuzuvchi:

b.f.n. dots. X.M. Raximov.

Taqrizchi:

NamDU dots. T. f. N. S.A.Boltaboev.

NamPI ilmy-uslubiy kengashida muhokama qilingan va uquv jarayonida foydalanish uchun tavsiya etilgan.

2005 yil _____ qaror № _____

Uslubiy ko`rsatmani vazifalari.

«Tibbiy bilim asoslari, OITS va OIV profilaktikasi» fanidan mustaqil ta'lim ishi uchun tuzilgan uslubiy ko'rsatma quyidagi vazifalarni hal etadi:

- Talabani mustaqil ish uchun ehtiyojini shakllantirish.
- Talabani mustaqil ishga kunikma hosil qildirish.
- Talabani aqliy imkoniyatiga ishonch hosil qilishiga ko'maklashish.
- Berilgan topshiriqlarni tahlil qilishga va tegishli xulosa chiqara olishga o'rgatish.
- Adabiyotlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.
- Internet orqali fan va texnikadagi yangiliklardan xabardor bo'lish imkoniyatlariga ko'rsatib berish.

Mustaqil ishlar mavzulari va unga ajratilgan soatlar.

Tibbiy bilim asoslari, OITS va OIV profilaktikasi fani uchun ajratilgan soatlar faqat nazariy qismidan iborat bo'lib, seminar va amaliy mashg'ulotlar yo'qligini hisobga olgan holda talabalarga mustaqil ish topshiriqlari berishda biz ham nazariy muamolarga tayandik.

Shu munosabat bilan har bir ma'ruza mavzuiga tegishli mustaqil ta'lim soatiga mos keladigan muamoli topshiriqlar ro'yxati jadvalda keltirilgan.

Ma'ruza va mustaqil ta'lim mavzularining va soatlarining taqsimoti.

№	Dars turi	Dars mavzusi	Aj. soat	Mustakil ishlar mavzusi	Aj. soat
1	2	3	4	5	6
1	Ma'ruza	Kirish.Yoshlarni oilaviy xayotga tayyorlashning tibbiy-gigienik asoslari.	2	O'g'il va qiz bolalarning jinsiy a'zolari anatomiyasi va fiziologiyasi	1,5 soat
2	Ma'ruza	Bolalik davrining psixologik xususiyatlari.	2	Yoshga bog'liq holda bolalik davrining psixolik o'zgarishlari	1,5 soat
3	Ma'ruza	Kiz bola organizmining rivojlanishiga ichki va tashki muxit ta'siri.	2	Milliy urf odatlarni qiz bolani oilaviy hayotga tayyorlashdagi o'rni	1,5 soat
4	Ma'ruza	Bolalar va usmirlarda soglom turmush tarzini shakllantirish. Gigienik vositalardan foydalanish.	4	Salomatlik haqida tushuncha,sog'lom turmush tarzi tarkibi	1,5 soat
5	Ma'ruza	Kiz bola odobi - oila kurki.	2	Homiladorlik davri xususiyatlari,ovqatlanish tartibi va gigienasi	1,5 soat
6	Ma'ruza	Soglom oilada soglom avlod kamol topadi.	2	Erta jinsiy hayot boshlashning salbiy oqibatlari. Ginekologik va venerik kasalliklar haqida tushuncha	1,5 soat
7	Ma'ruza	Yoshlarni oilaviy xayotga tayyorlashning psixologik asoslari. Nikox gigienasi.	2	Kontratseptiv vositalar haqida tushuncha,ulardan foydalanish usullari.	1,5 soat
8	Ma'ruza	Odam organizmining immun tizimi haqida tushuncha.Tug'ma va orttirilgan immunitet	2	Immunitetni susaytiruvchi va kuchaytiruvchi omillar. Immunogenez haqida tushuncha	1,5 soat
9	Ma'ruza	OITS (SPID) kasalligining kelib chikish sabablari, rivojlanishi, epidemiologiyasi	2	OITS statistikasi,rivojlanish bosqichlari.	1,5 soat
10	Ma'ruza	OITS (SPID)ning klinik belgilari, tashxisi, kasallikni aniklashning zamonaviy usullari	2	Kasallikning yashirin davri,uning bosqichlari,kasallik simptomlari.	1,5 soat
11	Ma'ruza	OITS (SPID) infeksiyasining spetsifik va nospetsifik profilaktikasi. Xavfli guruxlari	2	Profilaktik chora-tadbirlari oliygohlarda tashkil etishning ahamiyati va usullari.	1,5 soat
12	Ma'ruza	OITS (SPID) virusi bilan zararlanishning oldini olishni xukukiy asoslari	2	OITS ga qarshi chiqarilgan xalqaro koventsiyalar,hukumat qonun va qarorlari.	1,5 soat
		Jami	26		18

Mustaqil ta'lim mavzularini reja va manbalari haqida ma'lumot.

1. O'g'il va qiz bolalarning jinsiy a'zolari anatomiyasi va fiziologiyasi

Reja:

- O'g'il bolalarning jinsiy a'zolarining tuzulishi va funktsiyasi (yorg'oq, moyak, moyak ortig'i, urug' chiqarish o'yli, urug' tufakchalari, prostata bezi).
- O'g'il o'smirlarni jinsiy gigienasi.
- Qiz bolalarning jinsiy a'zolarining tuzulishi va funktsiyasi (qov, katta kichik lablar, klitor, siydik kanalining tashqi teshegi, qin, bachadan, bachadon bo'yni, bachadon naylari, tuxumdon).
- Qiz bolalarning jinsiy gigienasi.

Manbalar:

Oilani oqilona Rejalashtirish Toshkent 2000 y (7-10 bet)

B.Rahmatov Quloqqa aytiladigan gaplar Toshkent Ibn Sino nomidagi nashriyot 1991 y (158-160 bet).

N.M.Xodakov yosh kelin-kuyovlarga Toshkent Ibn Sino nomidagi nashriyot 1990 y (27-30 bet).

2. Yoshga bog'liq holda bolalik davrining psixolik o'zgarishlari.

Reja:

- Chaqaloqlik, 1 yoshgacha va maktabgacha yoshdagi bolalar organizmining xususiyatlari hamda gigienasi.
- Shu yoshdagi bolalarni parvarish qilish va sog'lom o'stirish usullari.
- Shu yoshdagi bolalar gigienasi, jinsiy taribyalash ko'rsatmalari.

Manbalar:

Baxtli ona bo'ling Abu Ali ibn Sino nomli tibbiyot nashriyoti 2003 y. (27-42 bet)

Bolalar va o'smirlar gigienasi cho'lpon nashriyoti 2002. (31-53 bet)

3. Milliy urf odatlarni qiz bolani oilaviy hayotga tayyorlashdagi o'rni.

Reja:

- Sharq mutafakirlarini qiz bolalar tarbiyasi haqidagi fikrlari.
- Milliy urf odatlarni qiz bolani oilaviy hayotga tayyorlashdagi roli.
- Qiz bolaning tarbiyasiga ota-ona va jamoatchilikni roli.

Manbalar:

Q.Sodiqov, S.X.Aripova. Oilaviy hayotning tibbiy asoslari. Toshkent 2003 y. (31-37 bet)

Olia pedagogikasi Toshkent «O'qituvchi» 1994 y. (42-97 bet)

4. Salomatlik haqida tushuncha, sog'lom turmush tarzi tarkibi.

Reja:

- Salomatlik haqida tushncha
- Sog'lom turmush tarzining tarkibi.
- Sog'lom turmush tarzida jismoniy mashqlarning o'rni.

Manbalar:

Sihat-salomatlik yili: mazmun mahiyati.Toshkent 2005 y (15-30 bet)

Q.Sodiqov, S.X.Aripova. Oilaviy hayotning tibbiy asoslari. Toshkent 2003 y.(28-30 bet)

Jismoniy mashqlarning fiziologik asoslari. Toshkent 2003 y. (8-16 bet)

5. Homiladorlik davri xususiyatlari,ovqatlanish tartibi va gigienasi.

Reja:

- Homiladorlikni birinchi oyi.
- Homiladorlikni 2,3 oyida onaning o`ziga diqqat etiborli bo`lishi.
- Homiladorlik davridagi ovqatlanish.
- Homiladorlikda bajariladigan mashqlar.
- Tug`ish faoliyati jarayoni va tug`ruq.

Manbalar:

Baxtli ona bo`ling Abu Ali ibn Sino nomli tibbiyot nashriyoti 2003 y. (5-26 bet).

Q.Sodiqov, S.X.Aripova. Oilaviy hayotning tibbiy asoslari. Toshkent 2003 y.(37-42 bet)

6. Erta jinsiy hayot boshlashning salbiy oqibatlari. Ginekologik va venerik kasalliklar haqida tushuncha.

Reja:

- Qiz bola jinsiy psixologiyasi tushunchasi.
- Erta jinsiy hayot boshlashning salbiy oqibatlari.
- Ayol jinsiy a'zolarining kasalliklari.

Manbalar:

Q.Sodiqov, S.X.Aripova. Oilaviy hayotning tibbiy asoslari. Toshkent 2003 y.(50-60 bet)

B.Rahmatov Quloqqa aytiladigan gaplar Toshkent Ibn Sino nomidagi nashriyot 1991 y. (151-158 bet).

N.M.Xodakov yosh kelin-kuyovlarga Toshkent Ibn Sino nomidagi nashriyot 1990 y.(156-161 bet)

7 Kontratseptiv vositalar haqida tushuncha,ulardan foydalanish usullari.

Reja:

- To`siq vositalari (prezervativlar, vaginal to`siq-diafragmalar, tampon, g`ilof)
- Kimyoviy vositalar (sharcha, shamcha, tabletka, pastalar)
- Bachadon ichiga kiritiladigan vositalar.
- Gormonal kontratsepsiya (speral prujina)
- Ixtiyoriy jarohlik kontratsepsiyasi.

Manbalar:

Baxtli ona bo`ling Abu Ali ibn Sino nomli tibbiyot nashriyoti 2003 y.(45-49 bet)

Oilani oqilona Rejalashtirish Toshkent 2000 y. (13-33 bet)

1001 savolga psixologning 1001 javobi. Toshkent «Mehnat» 2000 y. (123-135 bet.)

8. Immunitetni susaytiruvchi va kuchaytiruvchi omillar. Immunogenez haqida tushuncha.

Reja:

- Organizmni immun tizim haqida ma'lumot.
- Immun tizimining markaziy a'zolari tuzulishi va funktsiyasi.
- Immun tizimini pereferik a'zolarini tuzulishi va funktsiyasi.
- Yuqumli kasallik keltiruvchi mikroorganizmlarga immun sistemasini ta'siri.

Manbalar:

K.A.Zufarov Gistalogiya Ibn Sino nomidagi nashriyot Toshkent 1991 y. (332-362 bet)

Xaitov R. M. Va boshqalar Immunologiya. 1990 №2

9. OITS statistikasi, rivojlanish bosqichlari.

Reja:

- OITSGa doir yangi statistik ma'lumotlar.
- OITSning rivojlanish bosqichi.
- OITSning geografik tarqalishi.

Manbalar:

Yo.Q.Xujoyberdiev. Spid-xx asr o'lati. (3-16 bet)

Baxramova R.A. SPID kasalligi haqida 1991 y (5-56 bet).

10. Kasallikning yashirin davri,uning bosqichlari,kasallik simptomlari.

Reja:

- OITS patogenezi rivojlanish mexanizimi.
- Klinikasi va klinik belgilari.
- OITS kasalligining simptomlari.

Manbalar:

O.M.Najmiddinov. Orttilgan immun tnqisligi sindromi T 1998 (41-47-54 bet)

Petrov R.V. immunologiya 1995 y № (5-20 bet)

11. Profilaktik chora-tadbirlari oliygohlarda tashkil etishning ahamiyati va usullari.

Reja:

- OITS-ni profilaktika chora-tadbirlari
- Oligohlarda profilaktik chora tabirlarni utkazishni ahamiyat
- OITS-ni xafli gurhlari

Manbalar:

M.Adlera Azbuka SPIDa M. 1991y 65 28-30

R. A. Baxromova SPID kasaligi haqida T. 1991y 5-65

12. OITS ga qarshi chiqarilgan xalqaro koventsiyalar, hukumat qonun va qarorlari

Reja:

- OITSning oldini olish chora tadbirlari to'g'risidagi O'zbekiston respublikasi sog'liqni saqlash Vazirligining va vazirlar mahkamasining buyruq va qarorlari.
- Halqaro konvensiyalarning OITSning oldini olish chora tadbirlari to'g'risidagi qarorlari.

Manbalar:

Yo.Q.Xujoyberdiev. Spid-xx asr o'lati. (3-16 bet)

Baxramova R.A. SPID kasalligi haqida 1991 y (5-56 bet).

Internet ma'lumotlari.

Мустақил таълим ишининг баъолаш мезони.

Ishchi uquv rejasida fani o'rganish uchun 26 soat ma'ruza, shulardan 16 soati tibbiy bilim asoslari va 10 soati OITS va OIV profilaktikasi uchun ajartilgan. Mustaqil ta'lim uchun 18 soat ajratilgan. Mustaqil ta'lim soatlari uchun 12 mavzu berilgan bo'lib, har bir mavzu uchun 1,5 baldan olish kerak. Mustaqil ta'lim soatlari joriy nazorat shaklida bo'lib, 4 ta joriy nazoratdan iborat va har bir nazorat 4,5 baldan jami 18 balni tashkil etadi.

Mustaqil talim ishi uchun olingan bal umumiy reyting balga qo'shiladi.